

9 sept 2014, 20 jan 2016

Kraft genom bönen och Ordet

Bibelstudium i Pingstkyrkan Nora, Pingstkyrkan Eskilstuna

Ringaste barn som beder, lever oändligt tryggt, mäktar långt mer än hjälten, som starkaste fästen byggt.

Måtte vi aldrig glömma, var vi i världen går, att till Guds eget hjärta, den bedjandes suckar går.

Segertoner 212:3

Bibeltext

Sedan de hade blivit frigivna, gick de till sina egna och berättade allt vad överstepräster och de äldste hade sagt till dem. När de hörde det, ropade de endräktigt till Gud och bad: "Herre, du som har skapat himmel, jord och hav och allt som är i dem, du har sagt genom den helige Ande, som talade genom vår fader David, din tjänare: " Varför upprörs hedningarna och tänker folken ut meningslösa planer? " "Jordens kungar träder upp, och furstarna gaddar sig samman mot Herren och hans Smorde. " Ja, de gaddade sig verkligen samman i denna stad mot din helige tjänare Jesus, som du har smort, Herodes och Pontius Pilatus tillsammans med hedningarna och Israels stammar, för att utföra vad du i din makt och genom ditt beslut hade förutbestämt. Och nu, Herre, se hur de hotar oss, och hjälp dina tjänare att frimodigt predika ditt ord, genom att du räcker ut din hand för att bota och låta tecken och under ske genom din helige tjänare Jesu namn." När de hade slutat att be, skakades platsen där de var samlade, och de uppfylldes alla av den helige Ande och predikade frimodigt Guds ord.

(Apostlagärningarna 4:23-31 SFB)

Bibelstudium

1. Bönen betydelse

1.1. Allmänt om bönelivet i den första församlingen utifrån Apostlagärningarna¹:

1.1.1. Församlingen "föddes" ur ett bönemöte (Apg 1:14, Apg 2:1-4)

1.1.2. Den gemensamma bönen var en pelare i församlingen, jämte apostlarnas lära, gemenskapen och brödsbrytelsen (Apg 2:42)

¹ Även i breven syns tydligt att bönen hade en avgörande betydelse i skildringen av urkristendomen efter evangelierna (där bönen synes spela en helt avgörande roll i Jesu liv och verksamhet), se t.ex. Rom 1:8-10, 16:30-31, 1 Kor 1:2, Fil 4:6, Kol 4:2-4, 4:12-13, 1 Thess 1:2, 3:10, 5:17, 5:25, 2 Thess 1:11, 3:1-2, 1 Tim 2:1-2, 2:8, 2 Tim 1:3, Filemon v 23, Hebr 13:18-19, Jak 1:5-6, 4:2-3, 5:13-18, 1 Petr 4:7, 1 Joh 5:14-16, Judas v 20, Upp 22:8-9

- 1.1.3. Man bad regelbundet (Apg 3:1)
- 1.1.4. Man bad under förföljelse (Apg 4:24)
- 1.1.5. Församlingsledningen ville inte försumma bönen (Apg 6:4)
- 1.1.6. Man bad för nyfrälsta/nydöpta att de skulle bli andedöpta (Apg 8:14-17, Apg 19:6)
- 1.1.7. Paulus förföljde dem som *åkallade Herren Jesu namn* (Apg 9:21)
- 1.1.8. Det nästan första Paulus gjorde när han omvänt sig var att be (Apg 9:11), och han bad även tillsammans med Ananias (Apg 9:12, 17). Han bad i templet och kom i hänryckning och fick i en syn budskapet från Herren att lämna Jerusalem (Apg 22:17).
- 1.1.9. Petrus bad till Gud på knä innan han uppväckte Tabita (Apg 9:40)
- 1.1.10. Petrus och Kornelius böner förberedde vägen för väckelsen i Korneli hus (Apg 10:2, 9)
- 1.1.11. Församlingen i Jerusalem bad *uthålligt* till Gud för Petrus som satt i fångelse (Apg 12:5) och de fortsatte att be utan att förstå att bönesvaret redan kommit (Apg 12:12). *Uthålligt* motsvarar ett grekiskt ord som närmast betyder *utsträckt, ihärdigt, uppriktigt*.
- 1.1.12. Paulus och Barnabas sändes ut som missionärer på Andens tilltal som kom när församlingen i Antiokia fastade (bönen underförstådd) och tjänade Herren (Apg 13:2)
- 1.1.13. Man insatte äldste i varje församling efter bön och fasta (Apg 14:23)
- 1.1.14. När Paulus och Silas kom till Filippi sökte de upp ett böneställe (Apg 16:13)
- 1.1.15. När Paulus och Silas hamnar i fångelset sjöng de lovsång och bad (Apg 16:25)
- 1.1.16. Paulus bad på knä tillsammans med de äldste från Efesus inför sin resa till Jerusalem (Apg 20:36) och under resan på samma sätt (Apg 21:5)
- 1.1.17. Paulus bad och lade händerna på Publius far (Apg 28:8)
- 1.2. Specifikt om bönelivet utifrån Apg 4:23-31
 - 1.2.1. Bönen var en *reaktion* på en svår situation -- det skall sitta i vår ryggrad att så fort vi får problem skall vi gå till Gud
 - 1.2.2. De ropade endräktigt till Gud
 - 1.2.2.1. Man ropade gemensamt till Gud -- när budet om svårigheterna nådde församlingen delade man inte upp sig, utan man bad gemensamt. Verbet *ropade* motsvarar i grekiskan två ord som närmast motsvarar *att lyfta sin röst* och står i aorist, indikativ, tredje person plural, vilket betyder att *de ropade aktivt och gemensamt vid ett särskilt tillfälle*.

1.2.2.2. Man ropade endräktigt. Blue Letter Bible säger om det grekiska ordet *homothumadon* som översatts till *endräktigt* följande²: *Det är ett unikt grekiskt ord, som använd tio ggr i Apostlargärningarna av totalt tolv ggr i Nya testamentet, och som hjälper oss att förstå det unika i den kristna gemenskapen. Homothumadon är sammansatt av två ord med betydelsen "rusa, forsa eller brusa längs med" och "enstämmigt". Bilden som används är nästan musikalisk: ett antal noter spelas som, trots att de är olika, ändå utgör en harmoni i tonhöjd och ton. Liksom instrumenten vid en fin konsert under ledning av en konsertmästare sammansmälter den helige Ande livet hos medlemmarna i Kristi församling. Och i den andan bad man alltså. Inga disharmonier, inga falska toner, ingen splittring. Men kanske ganska livligt. Lewi Petrus skriver i sina memoarer följande³: En av de unga evangelisterna berättade för mig att då han kom till en församling i Medelpad, hade han vid sin sida en gammal predikant, som opponerade sig emot de livliga mötena. Denne menade, att det aldrig kunde vara riktigt, att alla bad på en gång. Men evangelisten hänvisade till Apostlargärningarnas fjärde kapitel där det står: "Då de hörde detta, ropade de endräktigt till Gud." -Då måste jag se efter, sa den gamle predikanten, vad det står i grekiskan. Dagen därpå träffade evangelisten den gamle predikanten och frågade honom: -Nå, har du sett efter, hur det står i grundtexten om dem som ropade endräktigt till Gud? -Jaa, sa predikanten, det var märkvärdigt. Enligt mitt lexikon, så är det nog riktigt, att de talade alla på en gång. Lexikonet använder en bild och säger, att det är ett ord, som användes när exempelvis två hästar framför ett lass drar igång samtidigt. Predikanten var en gudfruktig och godmodig människan och sade: -Det är nog riktigt detta. Den var nog så, att de bad alla på en gång. Och så kom han själv med i pingstväckelsen, blev andedöpt och talade med tungor.*

1.2.3. I bönen bekänner de sin tro på Gud -- vi ska i det följande se att de troendes bön är en mäktig bekännelse av den tro de hade, fylld av teologi. Jag tror dock inte att de formulerade sig teologiskt utifrån något kallt liturgiskt beräkande, utan att deras böner flödade direkt från deras hjärtan. Några saker ser vi då:

1.2.3.1. De kallar Gud för sin Herre. I grekiskan står det *despotes*, vilket i positiv mening betyder *oinskränkt härskare, herre, mästare*. Används ofta i NT för att beteckna slavägarens relation till slaven. I princip innebär den här bekännelsen att bedjarna bekänner sig som slavar under Gud.

1.2.3.2. De bekänner Gud som Skaparen, den som har gjort himmel, jord och hav och allt som är i dem. Det kan tyckas oväsentligt i den här situationen, men det var en viktig bekännelse för en jude att den Gud han trodde på var den som har skapat allt. Och för en jude var det också uppenbart för alla människor att Gud var Skaparen, det var den allmänna uppenbarelse som alla människor hade del av (se t.ex. Psalm 19)

² Från engelskan: *A unique Greek word, used 10 of its 12 New Testament occurrences in the Book of Acts, helps us understand the uniqueness of the Christian community. Homothumadon is a compound of two words meaning to "rush along" and "in unison". The image is almost musical; a number of notes are sounded which, while different, harmonize in pitch and tone. As the instruments of a great concert under the direction of a concert master, so the Holy Spirit blends together the lives of members of Christ's church.*

³ I hänryckningens tid, sid 98.

- 1.2.3.3. De bekänner också den Gud som uppenbarat sig i Ordet, den särskilda uppenbarelse som finns i Skrifterna (se också Psalm 19) och att samme Gud som skapat allt också kan förutsäga och styra framtiden genom sitt Ord (se mer om det nedan när vi talar om Ordets betydelse)
- 1.2.3.4. De bekänner sig till den Gud som gjort Jesus till den helige tjänaren, Messias och Herre, vars namn alla knän skall böjas för. Det grekiska ordet för *tjänare* används också i Matt 12:18 där Jesus kopplas ihop med Jesajas profetia om Messias (se Jes 42:1f)
- 1.2.3.5. De bekänner sig till den Gud som ser, genom att uppmana honom att se deras situation: *Och nu, Herre, se...* Kom ihåg vad Hagar sa när hon irrade omkring i öknen på flykt undan sin husmor Sara: *Och hon gav HERREN, som hade talat med henne, ett namn. Hon sade: "Du är den Gud som ser mig".* (1 Mos 16:13).
- 1.2.3.6. De bekänner sig till den Gud som kan hjälpa dem och som kan göra under. Något som ibland slår mig är att många människor har overseende med att vi kristna ber till Gud, men om vi påstår att vi fått hjälp av bönen blir attityderna helt annorlunda. Men det är viktigt att vi, när vi ber, har den tron att den Gud vi ber till också kan hjälpa oss.

1.3. Man måste konstatera: *bönen var själva den motor som förde Guds verk framåt under den apostoliska tiden. Vad som än hände, hängav man sig åt bönen. Och därigenom fick man kraft att leva för Gud och uppleva stora segrar för Guds rike även under mycket svåra förhållanden.*

2. Ordets betydelse

2.1. Allmänt om Ordets betydelse i den första församlingen utifrån Apostlargärningarna⁴:

- 2.1.1. Man tolkade allt som hände i och kring Jesus och församlingen utifrån Skrifterna (Apg 1:20, 2:17-21, 2:25, 2:34)
- 2.1.2. De höll troget fast vid apostlarnas lära (Apg 2:42, jfr Joh 17:20)
- 2.1.3. De predikade Guds Ord (Apg 4:31)
- 2.1.4. Apostlarna ville inte försumma ordets tjänst (Apg 6:2-4)
- 2.1.5. Filippus förklarade Skriften för den etiopiske hovmannen (Apg 8:30-35)
- 2.1.6. Man avgjorde lärotvister utifrån Skriftens ord (Apg 15:16-18)
- 2.1.7. Paulus samtalade med judarna i Tessalonika utifrån Skrifterna (Apg 17:2-3)
- 2.1.8. Apollos var mycket kunnig i Skrifterna (Apg 18:24) bevisade att Jesus var Messias utifrån Skrifterna (Apg 18:28)
- 2.1.9. Paulus överlämnade de äldste i Efesos till Guds nåderika ord (Apg 20:32)
- 2.1.10. Paulus vittnade inför landshövdingen Felix och kung Agrippa att han trodde på allt som står skrivet i lagen och hos profeterna (Apg 24:14, 26:27)

⁴ Som med bönen ovan, så hade Ordet en stark ställning även i breven. Läsaren uppmanas att själv göra detta studium på egen hand!

2.1.11. Paulus försökte övertyga judarna i Rom kring evangeliet utifrån Mose lag och profeterna (Apg 28:23)

2.2. Specifikt om Ordets betydelse utifrån Apg 4:23-31

2.2.1. Man citerar Skriften (Psalm 2) i sina böner -- jag tror att vi utifrån våra behov får påminna Gud om vad han har lovat i sitt ord. Underförstått i den här speciella situationen är att eftersom förföljelsen var en uppfyllelse av Guds Ord i Psalm 2:1-2, så gällde också fortsättningen där Gud insätter sin Son som härskaren som alla måste böja sig under (Psalm 2:4-12). Det sägs att F. A. Boltzius ständigt citerade Skriften när han bad för människor⁵, och jag vet andra bland våra pionjärer som gjort likadant. Så länge det görs med ödmjukhet och förkrosselse och i respekt för Guds allmakt och suveränitet, så tror jag att vi får påminna Gud om vad han har lovat i våra böner.

2.2.2. Det var inte bara det att man citerade Skriften i sina böner: *man förstod också sin samtid och sin egen situation utifrån Skriften*. Hur kunde man göra det? Jo, man hade lärt sig den och Anden kunde då göra levande vad man hade läst. Förföljelsen de utsattes för var en *uppfyllelse* av vad Gud redan sagt i sitt ord. Först citerar de Psalm 2:1-2, och sedan konstatera de krasst: *Ja, de gaddade sig verkligen samman i denna stad mot din helige tjänare Jesus, som du har smort, Herodes och Pontius Pilatus tillsammans med hedningarna och Israels stammar, för att utföra vad du i din makt och genom ditt beslut hade förutbestämt*. Alla var emot dem, och de förstod varför: Gud hade förutsagt det, och dessutom bestämt att så skulle ske. En hemlighet med den första kristna tidens framgång var att man lät Skriften vara vägledande i ALLT, och man rannsokade hela tiden sig själv och sin samtid genom Skriftens glasögon. Ett aktuellt exempel: vi oroas över utvecklingen i Ryssland, med all rätt, men får inte glömma att *Gog, hövdingen över Ros, Mesek och Tubal* skall agera militärt i den sista tiden (Hesekiel 38-39). Vi skall göra som de första kristna och syna samhället och utvecklingen i Bibelns ljus, framför allt när vi själva hamnar i blåsväder.

3. Bönesvaret

3.1. När de hade *slutat* att be

3.1.1. Viktigt att bön är något tydligt, så att man vet när det börjar och slutar. Enda sättet att kunna *be ständigt* är att också ha specifika tillfällen då man ber. Så gjorde Jesus (Luk 11:1) och så gjorde de första kristna.

3.1.2. Viktigt att bön något uthålligt, de bad tills de var "färdiga". Vi behöver få uppleva ännu en gång hur vi får kraft att *be igenom* saker, att vi får uthållighet att bedja tills något är "färdigbett". Ofta ger Gud oss en klar visshet om att han har hört oss, så att vi istället kan tacka för att svaret är på väg. Jag minns en gång på bibelskolan i Stockholm då jag hamnade i konflikt med en av lärarna kring en del lärofrågor. Ung som jag var kände jag mig väldigt pressad av detta och flydde till

⁵ Enligt uppgift skall han ha sagt i sina böner: "Nu ska jag predika för dig Gud"

bönen. Efter några månaders bönekamp lättade mörkret helt plötsligt, och jag kände inte att jag behövde be för detta längre, men jag förstod inte varför. Men mycket riktigt, kort därefter sade vederbörande upp sig och lämnade skolan.

3.2. Notera att man får exakt vad man beder om: *ny kraft att tjäna Gud trots svåra omständigheter*. Det är viktigt att de bad om just detta -- ibland får vi inte bönesvar därför att vi ber illa, t.ex. om saker som inte är i linje med Guds vilja (Jak 4:3) -- men detta var en bön efter Herrens vilja. *Och detta är den tillit vi har till honom, att om vi ber om något efter hans vilja, så hör han oss. Och när vi vet att han hör oss, vad vi än ber om, så vet vi också att vi redan har det som vi bett honom om.* (1 Joh 5:14-15) Vårt ständiga böneämne måste vara: *Herre, ge mig av din Ande och skickliggör mig till tjänst.*

3.3. Platsen skakades där de var samlade. Här skall man notera några saker:

3.3.1. Ordet *skaka* betyder enligt Blue Letter Bible: *den rörelse som kommer av vind, stormar eller vågor, att störta, sammanpressa ett mått*. Detta påminner starkt om händelsen i Apg 2 där lärjungarna blir andedöpta, där det talas om våldsamma dån och stormvindar. Vi hittar också samma ord i Apg 16:26 där Herren sänder en jordbävning i fängelset i Filippi där Paulus och Silas sitter och det sägs att fängelset *skakades* i sina grundvalar. Jesus använder det i sitt tal om tidens slut i Matt 24 där han säger att *himmelens makter skall skakas* (Matt 24:29). Och Hebreerbrevet säger att det rike vi skall få är sådant att det inte kan *skakas* (Hebr 12:27).

3.3.2. Jag vet att det har funnits rörelser som betonat att människor skall skaka när det tar emot Guds kraft, och jag förnekar inte att människor säkert har upplevt sådant kan uppleva sådant⁶, men Nya testamentet ger inget stöd för det. När det här verbet *skaka* används om människor och företeelser i Bibeln så används det alltid i negativ bemärkelse (Apg 17:13). Det viktiga med vad som händer med människor är det som kommer sedan...

3.4. De uppfylldes alla av den helige Ande

3.4.1. Uppfylldes -- ordet *uppfylldes* betyder *att fylla, fullborda*. Poängen här är också att det *inte saknas något*. Charles Finney skrev en gång att när Gud ger Anden, ger han så mycket som vi kan ta emot.

3.4.2. Alla -- hur viktigt är det inte att alla kristna blir uppfyllda av den helige Ande. Vi har en situation idag där många visserligen är födda på nytt och kanske till och med döpta, men saknar det överflödsliv som Andens dop ger. Det var viktigt för apostlarna att alla troende var andedöpta (Apg 8:14-17, Apg 19:6). Är det viktigt för oss?

3.5. De predikade frimodigt Guds ord -- om det är något som behövs i Pingströrelsen idag så är det följande:

⁶ Lewi Pethrus skriver t.ex. om sådana kroppsliga fenomen i sina memoarer, men aldrig någonstans lägger han någon vikt vid det. Tvärtom varnar han ständigt för överdrifter och överspändhet. Han skriver att villfarelsen följde församlingen som en skugga från första dagen efter genombrottet. Den första tidens andedopsväckelse ansåg han och många med honom vara tämligen lugn.

- 3.5.1. En helt ny frimodighet i förkunnelsen. Det grekiska ordet för *frimodighet* är *parresia* och betecknar *frihet i talet, utan fruktan, att tala oreserverat*. Jag kommer att tänka på Jeremias kallelse: *Säg inte: Jag är för ung, utan gå vart jag än sänder dig och tala vad jag än befäller dig. Frukt inte för dem, ty jag är med dig för att rädda dig* (Jer 1:8-9).
- 3.5.2. Förkunnelse av Guds ord -- Paulus betonar i Rom 10:17: *Tron kommer av predikan och predikan i kraft av Kristi ord*. Det har varit levande för mig under en längre tid att en framtida väckelse måste innebära en stark förnyelse av förkunnelsen, där våra predikanter och pastorer får ägna mycket mer tid åt att förkunna, och där det är *Ordet* som förkunnas. Det är *evangeliet* som är Guds kraft till frälsning.

Avslutning

Låt mig få avsluta med ytterligare ett citat från Lewi Petrus memoarer⁷: *Vad de utomstående fäste sig vid i vår verksamhet var de yttre företeelserna. Man talade och skrev oändligt mycket om tungotalet och till och med på sina håll behandlade det, som om det varit det centrala i pingstväckelsen. De som kände förhållandena visste dock, vilket grundligt misstag det var. Kärnan i hela det mycket omdiskuterade pingstfenomenet var bönen [...] Varje människa, som tar sig tid att umgås med Gud, skall få uppleva välsignelsen därav. Om hon stannar tillräckligt länge i detta gudsumgänge, skall hon få erfara samma kraft, som den apostoliska tidens kristna erfor [...] Det var detta vi upptäckte och upplevde. De två stora avgörande faktorer, som ingöt kraft i vår verksamhet, var Ordet och bönen, två medel, som var avgörande också i den apostoliska tidens verksamhet.*

⁷ I hänryckningens tid, sid 32-35